

Årskursus 2007:

Dansk etikkdebatt

Danskenes landsmøte, Årskursus, ble innledet med en debatt om etikk. Etter den debatten å dømme er det bare språket som skiller danske og norske tannleger. Temaene er nøyaktig de samme.

Danskene har riktignok muligens rukket å kjenne konkurransen fra utlandet litt mer på kroppen enn det norske tannleger hittil har gjort. Det kan virke som om det er flere dansker enn nordmenn som reiser utenlands for å få tannbehandling, og kanskje er det noen flere utenlandske etableringer der enn her.

I debattpanelet satt formannen i Dansk Tandlægeforening, Susanne Andersen, en forbrukerjournalist fra Jyllandsposten, en lege og en spesialist i etikk og vitenskapsteori fra Københavns universitet.

Innledningsvis fikk man presentert en filmsnutt med fem på gaten, som ble spurt om hvilken tillit de hadde til sin tannlege. Der kom tannlegene stort sett heldig ut, men det var én som følte seg lurt. Større undersøkelser viser også at dansker, som nordmenn, har stor grad av tillit til tannlegen sin. Spør man mer generelt, om hvilken tillit de har til tannleger i det store og hele, er resultatet litt mindre fordelaktig for tannlegene. Men man har altså tillit til sin egen.

Og på hvilket grunnlag vurderer man tannlegens moral? Jo, det er først og fremst basert på egen erfaring, dernest det man hører fra venner og familie. Så følger nyhetsmedier. Det legges til teorii om at økonomiske interesser styrer folk, og at folk stort sett er umoralske.

Sjelden eller aldri baserer folk sin oppfatning på vitenskapelige undersøkelser som dokumenterer nødvendig versus unødvendig behandling, og setter det opp sammen med utgifter og priser. Slike ting er stort sett ikke gjort tilgjengelig for folk flest.

Årskursus fant som sedvanlig sted i det luftige Bella Center i København.

Forbrukerperspektiv

Jyllandspostens journalist mente å vite at en tredjedel av befolkningen vurderer tannlegenes moral fra middels til lav. Hun mente at det ikke lenger dreier seg om et pasientforhold, men snarere et kundeforhold. Det er den veien det går, og etiske spørsmål må håndteres deretter, mente hun. Likeledes at folk velger å bruke penger på andre ting enn helse, og at de ser oral helse i sammenheng med annen helse. Videre mente hun at tannlegen langt på vei, i folks øyne, er i slekt med en plastisk kirurg. Med det mente hun at den behandlingen som tilbys, i stor utstrekning er kosmetisk og etter medisinske vurderinger unødvendig. Susanne Andersen svarte med å si at tannlegen legger opp behandlingen etter pasientens ønsker, behov og økonomi. Hun sa også at det i prinsippet ikke er noe i veien for at tannlegen svekker en frisk tann

ved å bleke eller feste et smykke på den. Dette førte til protest fra legen i panelet, som mente at tannlegen, som legen, har uinnskrenket rett til å nekte enhver form for behandling som kan være til skade. Og så kom Jyllandsposten med det kjente motargumentet at folk gjør som de vil, og at det er bedre at tannlegen gjør det enn at frisøren gjør det. Og med det ble det ikke mer snakk om den saken.

Taperstrategi

Dermed var vi over i det som handler om kjøp av utenlandske tannhelse-tjenester. En tannlege fra salen vedgikk at det gjorde noe med forholdet hans til pasienten, hvis han eller hun valgte å utføre omfattende arbeider utenlands, mens han så å si bare fikk spise smulene og gjøre småting. Etikkeksperten mente at dette er et uttrykk for en taperstrategi. Tannlegene må rett og slett venne seg til situasjonen der pasienter shopper. Dette kommer det til å bli mer av. Det heter globalisering, og i den virkeligheten gjelder det å ta det man får av arbeid og innse at konkurransen er økt betraktelig. Han mente også at det burde være Dansk Tandlægeforenings oppgave å sjekke kvaliteten på tannhelsearbeider både i Danmark og i utlandet, for på den måten å kunne informere pasientene om hvor det er trygt å motta behandling. Men der møtte han protester fra Susanne Andersen, som ikke ser det som sin oppgave å reise rundt i Polen. Derimot uttrykte hun lettelse over at det ikke lenger er et krav å være medlem av Dansk Tandlægeforening for å kunne praktisere som tannlege i Danmark. Fra og med 1. januar i år er den regelen opphevet. Så nå kan de ekskludere medlemmer som ikke holder mål, uten å tenke på at de tar levebrødet fra noen.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi